

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

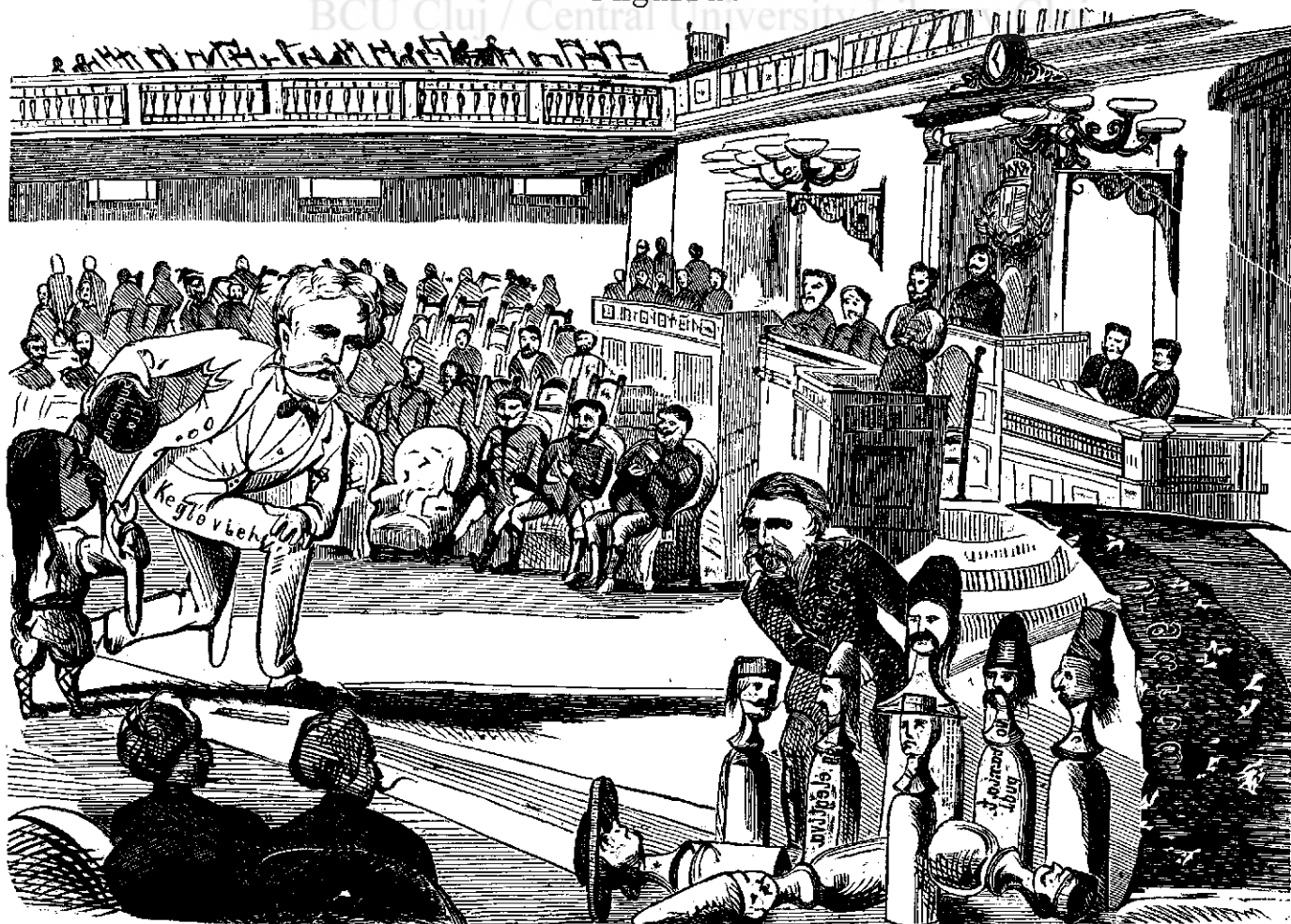
Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretinlu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu tritluniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Una esemplarin costa 15 cr.

Tóte stódienciele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnatului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertfunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacse timbrale.

Baronulu BEL'A KEGLEVICH si activitatea lui in cas'a boieriloru d'in Ungari'a:

„Gur'a Satului“: mai opresce-te, frate, cà-ci de-i dá totu mereu asiè, — a-poi
ti se-a sparge cosíulu!

Inca odata catra unu deputatu dietalu.

— Cu ocasi'a candu se va presentá in ceru, spre a-si dá ratiociniulu. —

Place-ti 'nalt'a politica?
Sferele mai 'nalti-ti placu?
Inainte, fore frica!
Cuiulu totu iese d'in sacu!

„Alföld“ éta 'n facie-ti spune,
— Si tu totusi nu rosiesci? —
Cà 'n „Reforma“ ce se pune,
Numai tu poti s'o ghicesci.

Cas'a tiei — cumu bagu-séma —
Cu „umoru *)“ o desfatedi,
— Nu-ti mai pésa de programa —
Cas'a rîde — precumu vedi. . . . —

Da! cà-ci diet'a rîde bine
Dup' atâte lucruri seci:
Cà chiaru tie revn'a-ti vine,
Cu comedii sà-i petreci.

Ai merite. . . sute-o mîia, —
— Cine ti le-ar denegá?!
Public'a notarasia,
Dómne! bine ti-ar sîedè!!

„Vegyesajku egylet“ vine,
Ca si celu d'in *Sebesu* chiaru,
Sà te faca si pre tine. . . .
Ghici ce?! . . . Unguru titulariu!!

Si sà aibe si coróna. . . .
Faptele-ti de Erostratu:
Contr'a nóstra de patróna,
Chiaru „Reform'a“ o-ai luat!

Par' cà „Pesti Napló“ fuse,
Si „Reform'a“ cea de adi.
Ce *Rontsi'a* ta ni-o pusa
Ablegatu dupa grumadi! —

„Reform“ cu „Federatiunea“
Cu „Pesti napló“ cu totu
Vinu, ni mangaié natiunea:
Cà-i dicti rolulu de — *elotu!*

Ér' „Famili'a“ fudula,
Te maresce mii de ori.
Bine! Fia si o *nulla*
Pr'intre-atàti'a meteori! —

Inca un'a! Tu schiopi draga?!
— Domnedieu te-a insemnatu. —
Ca sà scie lumea 'ntréga,
Cà 'n politica-ai schiopat!!!

Sarkantyufi de Püspökladány.

Inaltiatulu imperatu si rege la Aradu.

Inaltiatului si pré bunului nostru imperatu, parendu-i a-dese, cà aude vaiete si tenguiri *nedusite*, — nedusite dicu, cà-ci precum se scie, curtile imperatesci sunt multu indepartate, si astu-feliu, *mai alesu in dílele nóstre, nu pré potu strabate pana a-colo plansorile si dreptele rogaminte a multor'a d'intre credintiosi supusi*; — si deci ingrigitu, ma chiaru doindu-se despre adeverulu celoru ce i spunu si cu

ce-lu imbéta totu mereu curtenii si svatuitorii sei — precum ati potutu ceti, ori audí, — s'a hotaritu a plecá si a amblá singuru cu capulu pr'in tíera, ca sà védia si sà audia In. Sa, cumu si càtu sunt de multiumiti supusii sei s. c. l.

Astu-feliu s'a induratu a se abate si pela noi la Aradu.

Credu, cà voue, iubiti cetitori si iubite cetitorie v'ar placé sà sciti, cumu s'a priimitu Marele óspe.

Ei bine, déca numai ast'a vi dorinti'a, éta-me aci-su eu, fidelulu vostru reportoru. Sà luámu deci a minte.

D'in capulu locului am sà vi spunu, cà paradi'a incepù inca eri, continua adi si va finí dóra mane, poi-mane.

Vi poteti inchipuí déra, cà ce pregatiri se faceau in tóte partile inca 'nainte cu câte-va díle, ma si septemani. Inca numai de dóue ori sà mai vina. Inaltiatulu Imperatu la noi, si a-poi vomu avè celu pucínu dóue trei strade, ca lumea, si se va cunósce, unde ni se ducu grosítiele cele multe, ce le dámu ca portia, spre a face unu frumosu orasiu — ungrescu.

Domnii, adeca tisturile, inca se sufulcara barbatesce. Asiè spre pilda se dete porunca mare, cà pre candu va vení Inaltiatulu Imperatu toti sà fia voiosi, si cà pe tóte acoperisiele de case sà falfaie stéguri numai si numai ungresci, pare cà Inaltiatulu Imperatu, a fostu, este si va fi numai a unguriloru, pare cà comitatulu este numai, ba chiaru curatú ungresu; dér' mai alesu, pentru cà asiè poruncesce ministrulu ungrescu si asiè pre-tinde constitutiunismulu ungrescu si egal'a indreptatire ungresca!

De alt'a parte fispanulu si vic'-ispanulu a datu aspre porunci, ca pe di'a de eri si adi tóte reuniunile svabiloru, d'in cele vr'o câte-va sate de pr'in giurulu Aradului, sà se presinte in uniform'a loru *cea nóua*, adeca in costumele cele constitutionali, fiindu-cà portulu loru strabunu, (cu fracu si palarii de cele nemiesci si ce mai sciu eu ce,) de zelulu celu mare svabescu l'au lapedatu de vr'o càti-va ani. Svabii acesti'a a-poi avura misiunea de a representá popóratineua comitatului. Ba mintiescu, au mai fostu si vre-o cincis romani d'in comun'a Maci'a, sub dóue stéguri ungresci, ca sà védia I. Imperatu, cà càtu sunt romanii de prepaditi.

Eri pe la 5 césuri, uliti'a cea lunga, de la casile varmegiei, pana la stati'a cesaro-regésca, erá tóta impodobita cu stéguri ungresci, ér' ferestile pline cu jidovi. Cam asiè erau si cele-l-alte ulitie mai mari.

Dér' intre tóte stégurile ungresci, neci unulu nu erá asiè de faintosiu, ca celu de la noulu vladica romanescu **R o m a n u!** si celu dela noulu romanu si deputatu dietale B. Vedi bine pentru-cà Dni'a-loru manca pita ungresca.

Multimea asceptatoriloru erá d'in nadragari, ca si candu I. S. ar fi venitu numai pentru ei.....

*) jó hangulat.

Mai interesantă eră inse poliția arangiată! Căți diurniști, scrietori și haiduci de la tisturii, totu erau cu cocărdi ung. și facetoriu de ordine, svercolindu și sfirticându-se candu în drépt'a candu în stang'a.

De odata s'auđu zuruire de trasure. Durururu! Sî Inaltiatulu Imperatu trece pe de 'naintea noastră, fore ca să-lu fi potutu vede.

Dupa caruti'a I. S. urmara a-poi alte multe hinteie, tóte pline cu catane betrane, totu cu nadragi rosii. Unii tieneau, că acei'a ar fi generali, eu inse sciu de a buna sēma, că voru fi fostu honvedii, pentru-că erau pré frumosi imbracati. — A-poi nu-mai honvedii potu fi astu-feliu.

* * *

Abiē trecu caruti'a imperatēscă, multimea și bui spre casile varmegiei.

Atunci să fii veditu svīrcoliturile arangeriloru.

Inaltiatulu Imperatu a-poi se coborî d'in caruti'a și intră în casile varmegiei, unde Lu-acceptau și Lu-priimira vr'o căți-va magnati (ung. firesce,) căți-va vladici și alti domni. —

Eu inca, ca unulu, care nu pôte lipsi de nicairi, me virii pr'ntre catane și me indesai hēptu în sal'a de priimire.

* * *

Asiediandu-me intr'unu coltiu alu salei, bagai man'a în manec'a siubii și scosei ochilarii, ca să vediu mai bine, cine intra la Inaltiatulu Imperatu. Sî éta că intra cei ce acceptau să capete intrare; diarfi și vr'o căți-va romani, a nume: la o parte pe Pr. S. S. *Draguti'a*, ca reprezentantele base-recei romane gr. or. *Mironu Calugarulu*, ca aspirantu de metro. s. a.; ér' de alt'a parte căți-va santi parinti gr. c. firesce la spatele clerului papistasiescu, ca cód'a popistasiloru.

Pe candu mi hareniam ochii a-supra loru, audu nesce sioptituri. Dau urechia. . . . Ascultu. . . . adeca unu nemernicu, aretandu spre ai nosti, sioptiá vecinului seu aceste :

— Precum vedu, acesti'a totu ar dori să fia căte-unu vladicutiu, ori metropolitu. . . .

Dér' de odata se deschide us'a și se dă de scire, că I. Imperatu e gat'a să priimēscă deputatiunile.

Ocositu-m'am eu a-poi destulu, că óre cumu să me indesu și eu în laintru, ca să audu, că ce se ispravesce a-colo, dér' àà. . . . nu s'a potutu.

* * *

O deputatiune mergea, alt'a esia, și eu inca totu pe afore. Odata vediu, că ese unu servitoriu de-a I. Imperatu.

Me ducu la élú și lu-intrebu să-mi spuna, că óre d'ntre cei multi pus'a cine-va vorba și pentru bietulu și necasitulu de romanu.

Nemtiulu meu inse nu me pré mangaiá, celu pucinu d'in cele ce mi hondraní nemtiesce, nu potui afia nemicu, d'in ce să potu deduce, că Dieu I. Imperatu mai aude ceva și despre credintiosii sei romani, a caroru stramosi totu de un'a se sacrificara pentru tronu.

Dér' pe semne asiē ni dat'a nóa, să n'avemu cine să ni spuna dorerile; ér' Inaltiatului Imperatu, ca

totu de un'a să fia astu-feliu informatu despre noi.

Luptandu-me cu astu-feliu de cugete, de odata audu numai anunciandu-se, că veni rondulu pe romani.

Acum totu atát'a — gandii în mine — voiu intrá și eu, chiaru déca m'oru și scóte afore — și cu aceste me alipii și eu de ai nosti de sub conducerea Pr. S. S. *Draguti'a*.

Intrandu romanii, faci'a inaltiatului Imperatu se facu senina și voiósa. Ah! eu nu mai poteam de bucuria !

Cumu intrarāmu, conducetoriulu nostru Pr. S. S. *Draguti'a* scósa d'in fiefereanda o bucatica de hartia și voiá să cetēscă de acolo, dér' nu potea, că eră cam intunerecu în partea acea, deci Pr. S. Sa se trase catra ferēsta, dér' cetirea neci aicea nu voiá să mérga de locu. Betranulu pastoriu a-poi incepu a tusi și a ceti căte unu cuventu neintiesu.

Totu reciramu, ma dóra și I. Imperatu. Nu sciamu ce să insemne acést'a. Adeca bietulu archiereu românú — de și a fostu facutu atentu 'nainte de catra unulu, care inca eră să faca parte d'in deputatiune, — se siliá a tiene vorbirea unguresce, care limba Pr. S. sa nu-o scie de felu.

Dupa o trema de dóue minute vorbirea de căte-va cuvinte se macinà cu multa truda, și animele nóstre se usiurara ca de o pétra de móra.

Bunulu, pré luminatulu și Inaltiatulu nostru Imperatu, bagandu de sēma greutatea cu care se luptá oratorele, se apropiá de noi dicendu :

— Mi pare bine, și apretiuescu multu alipirea braviloru mei romani! s. c. l. . . A-poi și mai amicalu :

— A! dlu episcopu! Déca ne cunóscemu; s. c. l.

E de insemnatu, că I. Imperatu, dupa ce reprezentantele baserecei nationale romane, nu a cutediatu a se folosi neci de limb'a I. S., neci de limb'a sa nationala, ci se trudiá cu un'a a trei'a, în care nu se scia bine esprime, — infrá conversarea în limb'a sa.

Observandu eu o asiē mare pacalitura, o luai pe petioru, bine-cuventandu pre I. Imperatu, că fu atātu de bunu cu ai nosti. D'in acést'a casualitate potu vedē și invetiá mai marii nostri, cătu de multu trebue să se respectedie limb'a nationala !

Se 'ntielege, că sér'a pana nóptea tarditu a fostu luminatiune splendida, musica și voia buna în tóte partile. Dér' tóte avura colóre numai ungurēscă.

În teatrulu nationalu (ungurescu firesce) orasiēnescu, facutu și d'in bani romanesci, — de unde piesele romanesci și prestē totu cele neunguresci, se anatemisara pentru totu de un'a, chiaru pr'in cinstitul tanaciu orasiēnescu, — se represintă o piesa ungurēscă.

Inaltiatulu Imperatu inca a tostu de facie, dér' pucinu.

* * *

Asta-di (marti) I. Imperatu s'a scolatu dēsu de deminētia și esí spre a vedē armat'a. —

Despre cele-falte în numerulu viitoriu.

Colți de Dinti.

Tóte diarele domnilor de la potere bucina d'in respoteri și cu multa bucuria, că espeditiunea nordu-polara ostr-ungurésca, dupa multa truda a descoperitu unu pamentu nou in lumea cea de ghiacie de la nordu.

Audindu acést'a Mari'a Sa Dlu C. Tisa, s'a resolutu, ca in sesiunea venitoria a dietei ung. să propuna ca: „acestu pamentu să se numésca *Siberi'a ungurésca*, și ca acel'a in venitoriu să servésca de Vatiulu celoru suspicionati ca daco-romani.“

E multu probabilu, că Mari'a Sa dlu Tis'a va isbuti și cu acestu planu.

Proprietariu, editoriu și redactoru respundietoriu **Mircea B. Stanescu.**

PUBLICATIUNI SERIOSE.**Procesulu de pressa contr'a lui Gur'a Satului.**

(Urmare.)

Dér' sinodulu nostru generalu, — cu tóte că, conformu celoru de mai susu, a absolvatu pre preotulu Franciscu Koós, totast cu parere de reu a observatu și acea, că numitulu preotu Franciscu Koós nu va poté remané pe venitoriu in pace și spre folosu credintiosloru in bas. de la Bucuresci, și că chiaru și numitulu preotu dorosce și cere absolvirea sa și dreptulu de a rentórce in Transilvani'a — priimesce abdícerea de la postul de preotu de Bucuresci a lui Franciscu Koós, dandu-i dreptu de a poté concurge pentru ori-care parochia a bas. nóstre deveninda in vacantia.

Estrasu d'in protocolulu sinodului bas. ev. ref. tienutu in S. Cristuru, la 12 Juniu 1869. Edata pr'in Carolu Elekes m. pr. not. com.

Pr. 7 Sept. 1874.

Onorabilului Tribunalu regescu ca judecatoria in cause de pressa in

Aradu.*Grabnic'a rogare a lui*

Franciscu Hosu Longinu locuitoriu in Aradu contr'a lui

Franciscu Koós directoru la preparand'i'a de statu d'in Sighetulu-marmatiei, relativu la procesulu de pressa, pentru defigerea unui nou terminu de pertractare.

Onorabile Tribunalu regescu ca judecatoria in cause de pressa!

Conformu atestatului medicalu alaturatu aici sub A. / de câte-va dile patimescu de friguri.

De óra-ce astu-feliu nu así poté corespunde decisului on. Tribunalu ad ^{Nr. 3.} pr. de pr. a. c. și a face preparativele necesarie pe 19 Sept. a. c. prefapta pentru pertractarea procesului de pressa intentatu de Franciscu Koós directoru la preparand'i'a de statu d'in Sighetulu-marmatiei contra mea, me rogu pentru defigerea unui nou terminu pentru pertractare.

Cu totu respectulu,

Franciscu Hosu Longinu, m. p.
locuitoriu in Aradu.*Anesulu de sub A. /.**Atestatu medicalu.*

Cum-că Dlu Franciscu Hosszu de patru dile are friguri pr'in acést'a se atestédia.

Dev'a, % 1874.

Dr. Balog, m. p.
proto-med.^{Nr. 4.} 1874.
pr. de pr.*Decisu:*

In urmarea morbulu constatatu pr'in atestatu medicalu a incusatului Franciscu Hosszu Longinu, pertractarea defipta pe 19 Sept. a. c. se amena și noulu terminu se defige pe di'a de 26 Sept. a. c. la 9 óre n. a.

Despre ce Franciscu Koós directoru la preparand'i'a de statu d'in Sighetulu-marmatiei, ca incusatoriu, cu dosariulu de pe esemplariulu alu duoile, ér' incusatulu cu dosarul de pre rubru se incunoscintiédia, esemplariulu primu alaturandu-se la acte.

Aradu 8 Septemvre, 1874.

Alesandru Nagy m. p.

presied. la curtea de jurati.

On. domnu Franciscu Hosszu Longinu in

Aradu.

Pr. 15 Septemvre 1874

^{Nr. 5.}
pr. de pr.

Onorabilului Tribunalu, regescu ca judecatoria in cause de pressa, in

Aradu.*Grabnic'a rogare a lui*

Franciscu Koós directoru la preparand'i'a de la Sighetulu-marmatiei

in procesulu de pressa contr'a lui

Franciscu Hosszu Longinu

pentru amanarea pertractarii defipte pe 26 Sept. a. c.

In 2 esemplarie și 1 rubru.

Presentata pr'in

Vilhelmu Kricsfalusy m. p.

avocatu.

Onorabilu Tribunalu regescu!

In urmarea decisului de amanare ad ^{Nr. 4.} pr. de pr. 1874, relativu la procesulu intentatu de mine contr'a dlui Franciscu Hosszu Longinu, sum constrinsu a me rogá, ca să binevoiti a amená pertractarea defipta pe 26 Sept. a. c. celu pucíau pana la 10 Octomvre, pentru-că conformu publicatului d'in „Buda-pesti Közlöny“ lun'a lui Juliu, esame-nele de priimire la preparand'i'a de Statu d'in Sighetulu-marmatiei incepu chiaru la 26 Sept. de la cari eu, fore vatemarea detorintiei mele oficióse, nu así poté lipsi, și astu-feliu nu m'ası poté presentá la pertractarea defipta pe 26 Sept.

Cu totu respectulu,

Franciscu Koós,

directoru la preparand'i'a de statu d'in Sighetulu-marmatiei.

^{Nr. 5.} 1874.
pr. de pr.*Decisu:*

Recurentele documentandu, că esamenele de priimire la preparand'i'a de statu d'in Sighetulu-marmatiei incepu la 26 Septemvre a. c., de la cari, dsa ca directore, fore de daune enorme, nu s'ar poté lipsi, — pertractarea defipta pe 26 Sept., se amena pe 24 Octomvre a. c. 9 óre n. a.

Despre ce acusatulu Franciscu Hoszu Longinu cu dosariulu de pe esemp. alu 2; ér' recurentele cu dosariulu de pre rubru pr'in epis. cătra oficiulu capitanelului orasiensescu se incunoscintiédia; esemplariulu primu alaturandu-se la acte.

Datu in Aradu d'in seditia Tribunalului ca judecatoria in cause de pressa de la 15 Sept. 1874.

Alesandru Nagy m. p.

presied. la curtea de jurati.

Dlui Franciscu Hosszu Longinu in

Aradu.

(La tempulu seu va urmá.)